

بیماری کیست هیداتیک یکی از خطرناکترین بیماریهای قابل انتقال از حیوانات به انسان است و از هیداتیس به معنی یک قطره آب است بیماری توسط نوزاد یک انگل روده ای سگ که وارد بدن انسان و دام می شود بروز می کند. کرم بالغ در روده سگ و نوزاد در بدن انسان و حیوانات اهلی نشخوارکننده زندگی می کند. عامل ایجاد بیماری مرحله نوزادی انگل اکینووکوس گرانولوزوس است.

اهمیت بیماری کیست هیداتیک: پراکندگی انگل در سطح جهان وسیع بوده ولی شایعترین مناطق درگیر ساحل مدیترانه، جنوب روسیه، ایران، استرالیا و بلغارستان میباشد. میزبانان اصلی آن گوشتخواران بویژه سگ سانان هستند اما انگل در سایر حیوانات اهلی و وحشی از جمله گاو، گوسفند، روباه، خوک و شتر نیز دیده می شود

چرخه زندگی انگل کیست هیداتیک: چرخه زندگی این انگل بین سگ سانان و گیاهخواران تکمیل می شود. کرم بالغ در روده کوچک گوشتخواران مخصوصا سگ ها زندگی می کند و تخم های خود را از طریق مدفوع به محیط بیرون می رساند. تخم های دفع شده در مدفوع سگ بلافاصله برای دام و انسان آلوده کننده است.

گوسفند، گاو و بز نیز به هنگام چریدن و خوردن علف های آلوده تخم های اکینووکوس را همراه علوفه آلوده وارد دستگاه گوارش خود می کنند و تخم ها پس از ورود به دستگاه گوارش میزبان باز شده و جنین قلابدار به درون بافت روده مهاجرت نموده و از طریق عروق روده یا مجاری لنفاوی، به کبد می رسند. تعدادی از آنها در کبد می مانند و تعدادی به ریه می رسند، تعداد کمتری نیز به سایر ارگانها مانند کلیه، طحال، عضلات و مغز حمل می شوند در این مرحله انگل پس از استقرار در بافت شروع به رشد و نمو کرده و طی چند ماه کیست های در اندازه های مختلف ایجاد می کنند حال در صورتی که سگ سانان از احشاء آلوده به این کیست نشخوار کنندگان تغذیه نمایند دوباره سیکل بیماری تکرار می شود.

علائم بیماری کیست هیداتیک : پس از بلع تخم هر اندامی از بدن می تواند محل وجود آمدن کیست باشد و بسته به اینکه در چه اندامی کیست ایجاد شده اختلال در عملکرد همان عضو را داریم. کیست های ریوی و کبدی شایع تر هستند. علائم این بیماری از درد ساده در محوطه راست شکمی گرفته تا تنگی نفس ، سرفه های خشک، عفونتهای ثانویه بدنبال پاره شدن کیست در اعضای داخلی و شوک آنافیلاکسی متغیر است گاهی تعداد این کیست ها به حدی در کبد افزایش می یابند که موجب از کار افتادن کبد خواهد شد که در صورت درمان نشدن منجر به مرگ می شود. علائم این بیماری بستگی به محل استقرار کیست (کبد، ریه، مغز، استخوان) ، بزرگی کیست و موقعیت کیست دارد. به عنوان مثال در مغز و چشم سریعاً ایجاد علامت می کند در حالیکه در کبد سالها طول می کشد تا ایجاد علامت نماید.

در حال حاضر جراحی کیست های هیداتیک در انسان تنها راه اساسی معالجه بیماری است اما این بیماری به راحتی از طریق جلوگیری از کشتار دام به روش غیر بهداشتی، کنترل تعداد سگهای ولگرد، درمان مستمر سگهای گله، جلوگیری از ورود سگهای ولگرد به زمینهای کشاورزی و آموزش همگانی مردم به پیشگیری و کنترل این بیماری قابل پیشگیری است.

نکات ساده پیشگیری از این بیماری :

- 1- رعایت بهداشت فردی و محیط
- 2- ضد عفونی نمودن سبزیجات با توجه به اینکه سبزیجات، صیفی جات و میوههای بوته دار زمینی مثل توت فرنگی از عمده ترین فاکتورهای آلودگی به تخم این انگلی باشند حتما باید قبل از مصرف به خوبی با آب شستشو گردیده و برای اطمینان از جدا شدن تخم انگل از سبزیجات، چند قطره مایع ظرفشویی به داخل ظرف شستشو اضافه شود، سبزیجات چند لحظه در داخل آب تکان داده شود تا آب کف نماید.

نکته : یکی از اشتباهاتی که در موقع شستشوی سبزیجات وجود دارد این است که بعد از شستشو ، کل ظرف

محتوی سبزیجات را روی آبکش میریزند که با این کار تخمهای انگل ته نشین شده در داخل ظرف دوباره روی

سبزیجات پخش می شود، باید سبزیجات را از سطح آب برداشته شوند و آب باقیمانده دورریخته شود.

3- در صورتی که سگ دارید داروهای ضد انگلی به سگها داده و برای آنها شناسنامه تهیه نمایید و هر چند وقت

یکبار آنها به دامپزشک ببرید

4- اگر کشتار دام مثل قربانی کردن و نذری دارید در صورت مشاهده کیست های کبدی در گاو و بخصوص

گوسفند هرگز آنها را پاره نکنید چون باعث کیست هیداتیک چشمی در انسان میشوند و همچنین کبد حیوان را

بطور بهداشتی دفن کنید چون اگر سگی این احشاء آلوده را بخورد دوباره سیکل انگل تکرار می گردد.

5-محصور نمودن مزارع و جلوگیری از ورود سگ ها به آنها

6-عدم تماس با سگ ها